

Ελληνικό Περιοδικό
Διοίκηση
Αθλητισμού & Αναψυχής

Hellenic Journal
of Sport & Recreation
Management

2015
Volume 12 (1), 1- 12

Ελληνικό Περιοδικό Διοίκηση Αθλητισμού & Αναψυχής
τόμος 12 (1), 1- 12
Δημοσιεύτηκε: Ιούλιος, 2015

Hellenic Journal of Sport & Recreation Management
Volume 12 (1), 1-12
Released: July, 2015

Ελληνική Εταιρία
Διοίκησης Αθλητισμού

Hellenic Association
for
Sport Management

<http://www.elleda.gr>
ISSN 1791-6933

Ανασταλτικοί Παράγοντες Συμμετοχής σε Εξωσχολικές Αθλητικές Δραστηριότητες Αναψυχής Μαθητών Γυμνασίων και Λυκείων στην Κατερίνη

Παπαδόπουλος, Ε., Μπαλάσκα, Π., Παπαδόπουλος, Κ., & Παπαδοπούλου, Μ.

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Περίληψη

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση των παραγόντων που αναστέλλουν τη συμμετοχή μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής στην πόλη της Κατερίνης. Διερευνήθηκε η ύπαρξη πιθανών διαφορών: α) ανάμεσα σε μαθητές ηλικίας 12-14 και 15-18, β) ανάμεσα σε μαθητές και μαθήτριες και γ) ανάμεσα στις περιοχές κατοικίας των μαθητών. Στην έρευνα συμμετείχαν 579 μαθητές (47.8% αγόρια, 52.2% κορίτσια). Για την καταγραφή των ανασταλτικών παραγόντων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Alexandris και Carroll (1997a,b), Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι δείκτες εσωτερικής συνοχής σε όλες τις διαστάσεις κρίθηκαν ικανοποιητικοί (Cronbach's $\alpha > .70$). Επίσης η ανάλυση t-test έδειξε: α) ότι οι μαθητές ηλικίας 15-18 αντιμετωπίζουν στην πλειοψηφία τους μεγαλύτερα εμπόδια από ότι οι μαθητές ηλικίας 12-14 και β) ότι οι μαθήτριες στην πλειοψηφία τους αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα εμπόδια από ότι οι μαθητές. Τα αποτελέσματα από την ανάλυση διακύμανσης (ANOVA) φανέρωσαν ότι οι μαθητές από τις αγροτικές περιοχές βιώνουν στην πλειοψηφία τους μεγαλύτερα εμπόδια συμμετοχής έναντι αυτών από τις άλλες περιοχές κατοικίας. Η ανάλυση παλινδρόμησης έδειξε ότι οι ενδοπροσωπικοί και οι δομικοί ανασταλτικοί παράγοντες συνεισφέρουν στην πρόβλεψη της πρόθεσης για συμμετοχή σε δραστηριότητες αθλητισμού αναψυχής ($R = .069$, $F = 6.00$, $p < .001$). Τα αποτελέσματα συζητούνται με στόχο την αύξηση της συμμετοχής των μαθητών στις εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες.

Λέξεις κλειδιά: *ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής, εξωσχολικές δραστηριότητες αναψυχής, μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων, δημογραφικά χαρακτηριστικά.*

Ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας: papadopoulosstathis@yahoo.gr

Perceived Constraints on Extracurricular Sports Recreation Activities Among Middle and High- School Students in Katerini City

Papadopoulos, E., Balaska, P., Papadopoulos, K., & Papadopoulou, M.

Department of Physical Education & Sport Sciences. Aristotle University of Thessaloniki, Greece

Abstract

The purpose of this study was to investigate the perception of participation constraints on extracurricular recreational sports, among middle and high-school students, living in Katerini city - Greece and the potential differences: i) Between high-school students aged 15 to 18 and middle-school students, aged 12 to 14 years old. ii) Between male and female students. iii) Between students living in different areas. The sample consisted of 579 students (47.8% % males, 52.2% females). An adapted version of the Alexandris & Carrol questionnaire (1997 a,b) was used in measuring the recreational sport participation constraints. The indices of internal consistency in all dimensions were satisfactory (Cronbachs' $\alpha > .70$). The t-test results revealed that: a) the majority of high school students aged 15 to 18 recorded statistically significant higher scores in all constraint factors than middle school students aged 12 to 14, b) the majority of female students recorded statistically significant higher scores in all constraint factors, compared with male students. The analysis of variance (ANOVA) showed that the majority of students living in rural areas, experienced greater participation barriers in leisure activities, compared with students from other residential areas. The regression analysis revealed that Intrapersonal and structural constraint factors contribute to the prediction of the student's intention to participate in recreational sport activities ($R=.069$, $F=6.00$, $p<.001$). The outcomes of this study could lead to the direction of increasing the student's participation in extracurricular sport activities.

Key words: perceived constraints, extracurricular sports recreation activities, high and middle school students, demographic characteristics.

e - mail: papadopoulostathis@yahoo.gr

Εισαγωγή

Τα σχολικά χρόνια αποτελούν μια κρίσιμη περίοδο για την ανάπτυξη συνήθειας για εξωσχολική αθλητική δραστηριότητα - η οποία μπορεί να μεταφερθεί στην ενήλικη ζωή- θα πρέπει να θεωρηθούν ως μια από τις κύριες ομάδες έρευνας για την προαγωγή αυτής της δραστηριότητας (Dishman, Sallis & Orenstein, 1985).

Η ενεργός συμμετοχή των μαθητών σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής, κρίνεται σήμερα ιδιαίτερα απαραίτητη σε κάθε εξελιγμένη κοινωνία (Cordes & Ibrahim, 2003). Σε πολλές όμως αναπτυγμένες χώρες του κόσμου μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και η χώρα μας, τα ποσοστά συμμετοχής των πολιτών σε αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής εμφανίζονται πολύ χαμηλά (Alexandris & Carroll, 1997a).

Ενώ τα οφέλη από την ενασχόληση των μαθητών και μαθητριών με τις εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής είναι πολύ θετικά, μερικές φορές η προσπάθεια για συμμετοχή συναντά εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν (Αυγερινός, Στάθη, Almond, & Κιουμουρτζόγλου, 2002). Ο προσδιορισμός των εμποδίων συμμετοχής στον ελεύθερο χρόνο αποτελεί τομέα ενδιαφέροντος από το 1950.

Ιεραρχικό μοντέλο ανασταλτικών παραγόντων

Οι Crawford, Jackson και Godbey (1991) επεκτείνοντας την θεωρία των ανασταλτικών παραγόντων, πρότειναν το «ιεραρχικό μοντέλο» υποστηρίζοντας ότι τα άτομα βιώνουν τις κατηγορίες των ανασταλτικών λόγων με συγκεκριμένη και σταθερή σειρά. Αυτοί οι μελετητές εισήγαγαν την «ιεραρχία της σημαντικότητας», σύμφωνα με την οποία οι ανασταλτικοί παράγοντες τακτοποιούνται από τον κεντρικότερο στον πιο ακραίο, κατατάσσοντας τους ενδοπροσωπικούς παράγοντες (ατομική ψυχολογική κατάσταση) ως τους ισχυρότερους, ενώ τους δομικούς ανασταλτικούς αυτούς με τη λιγότερη ισχύ (Jackson & Scott, 1999).

Σχετικές έρευνες που διεξήχθησαν κατά καιρούς επιβεβαίωσαν την «ιεραρχία της σημαντικότητας» των ανασταλτικών παραγόντων (Alexandris & Carroll, 1997a; Alexandris & Carroll, 1997b). Με βάση λοιπόν το «ιεραρχικό μοντέλο» την ισχυρότερη κατηγορία αναστολής αποτελούν οι ενδοπροσωπικοί ακολουθούμενοι από τους διαπροσωπικούς και τελευταίοι σε αποτρεπτική ισχύ έρχονται οι δομικοί παράγοντες (Alexandris, Tsorbatzoudis, Grouios, 2002).

Ανασταλτικοί λόγοι προς τη συμμετοχή

Οι πρώτες έρευνες στον Ελλαδικό χώρο παρουσιάστηκαν από τους (Alexandris & Carroll 1997a,b; Alexandris & Carroll 1999; Alexandris, Tsorbatzoudis, & Grouios, 2002), οι οποίοι βασιζόμενοι στο μοντέλο των Crawford και συνεργατών (1991), ομαδοποίησαν τους ανασταλτικούς λόγους προς τη συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες σε έξι επί μέρους παράγοντες: α) έλλειψη χρόνου, β) ατομικοί-ψυχολογικοί, γ) περιορισμένο ενδιαφέρον, δ) οικονομικά και προβλήματα πρόσβασης, ε) έλλειψη παρέας και στ) έλλειψη εγκαταστάσεων.

Οι έρευνες στρέφονται επίσης στη διερεύνηση της σχέσης των ανασταλτικών λόγων προς τη συμμετοχή και των διαφορετικών δημογραφικών χαρακτηριστικών των συμμετεχόντων (Alexandris & Carroll, 1997b; Jackson & Henderson, 1995; Raymore, Godbey & Crawford, 1994; Rosma & Hoffman, 1980; Searle & Jackson, 1985b). Τα εμπόδια προς τη συμμετοχή σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου διαφοροποιούνται ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του πληθυσμού, τις τάσεις, την παιδεία και τις ευκαιρίες για αλλαγή. Η ηλικία, το φύλο, το επίπεδο της εκπαίδευσης και η οικογενειακή κατάσταση είναι ανάμεσα στις κύριες δημογραφικές μεταβλητές, που έχουν μελετηθεί.

Διαφορετική συχνότητα συμμετοχής και ανασταλτικοί παράγοντες

Οι περισσότερες έρευνες που εξέτασαν τη σχέση μεταξύ ανασταλτικών παραγόντων και συχνότητας συμμετοχής αναφέρουν αρνητική σχέση ανάμεσα τους, με αποτέλεσμα τα άτομα να οδηγούνται είτε στη μείωση της συχνότητας συμμετοχής είτε στη μη συμμετοχή σε δραστηριότητες αναψυχής (Alexandris & Carroll, 1997a, 1997b; Alexandris, Tsorbatzoudis, & Grouios, 2002).

Στρατηγικές διαπραγμάτευσης των ανασταλτικών παραγόντων

Σύμφωνα με τους (Alexandris, Kouthouris, & Girgolas, 2007; Κουθούρης, Αλεξανδρής, & Μπουρντόλου, 2005) οι έρευνες της διαπραγμάτευσης των ανασταλτικών παραγόντων βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη.

Σκοπός της εργασίας

Ο βασικός σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των παραγόντων που συντελούν στον περιορισμό ή την οριστική αποτροπή από τη συμμετοχή μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες στην πόλη της Κατερίνης.

Υποθέσεις της έρευνας

Οι υποθέσεις της έρευνας ήταν να διαπιστωθεί εάν υπάρχουν σημαντικές διαφορές, αναφορικά με τους ανασταλτικούς παράγοντες ως προς τη συμμετοχή σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες:

- ανάμεσα σε μαθητές ηλικίας 12-14 και 15-18 ετών
- ανάμεσα σε μαθητές και μαθήτριες
- ανάμεσα στις περιοχές κατοικίας των μαθητών

Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες και διαδικασία

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν (n = 579) μαθητές και μαθήτριες απ' όλες τις τάξεις των δημόσιων σχολίων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην πόλη της Κατερίνης.

Όργανα αξιολόγησης

Για την αξιολόγηση και καταγραφή των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Alexandris και Carroll (1997a,b) με 31 θέματα καλύπτοντας τους παράγοντες: α) έλλειψη χρόνου, β) ατομικοί-ψυχολογικοί, γ) έλλειψη γνώσης, δ) έλλειψη εγκαταστάσεων, ε) οικονομικά και προβλήματα πρόσβασης, στ) έλλειψη παρέας, ζ) περιορισμένο ενδιαφέρον.

Επίσης, το ερωτηματολόγιο περιείχε στοιχεία καταγραφής των δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος όπως φύλο, ηλικία, επίπεδο εκπαίδευσης, τάξη και περιοχή κατοικίας. Αυτή η κλίμακα ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε σε προηγούμενες έρευνες στην Ελλάδα (Alexandris & Carroll, 1997a; 1997b; Δαμιανίδης, Κουθούρης, & Αλεξανδρής, 2007) και θεωρείται αξιόπιστη και έγκυρη. Οι απαντήσεις αξιολογήθηκαν σε επταβάθμια κλίμακα τύπου Likert.

Διαδικασία

Η διαδικασία συλλογής δεδομένων πραγματοποιήθηκε στις αίθουσες διδασκαλίας του μαθήματος της φυσικής αγωγής των σχολείων. Η επιλογή του δείγματος έγινε με τυχαία δειγματοληψία και ολοκληρώθηκε σε μια συνάντηση με τους συμμετέχοντες στο πλαίσιο μιας διδακτικής ώρας του μαθήματος της φυσικής αγωγής. Οι μαθητές τα συμπλήρωσαν ανώνυμα και εθελοντικά, αφού προηγουμένως τους δόθηκαν προφορικές εξηγήσεις.

Αποτελέσματα

Δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος.

Το δείγμα της παρούσας έρευνας αποτέλεσαν 279 μαθητές (47,8%) και 300 μαθήτριες (52,2%) των σχολείων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Κατερίνη. Από αυτούς 280 ήταν μαθητές Γυμνασίου (ηλικίας 12-14) με ποσοστό 48,4% και 299 μαθητές Λυκείου (ηλικίας 15-18) με ποσοστό 51,6%. Η ηλικία κυμάνθηκε από 12 έως 18 ετών. Το 5,2% του συνολικού δείγματος ήταν 12 ετών, το 11,4% ήταν 13 ετών, το 12,1% ήταν 14 ετών, το 23,7% ήταν 15 ετών, το 19,3% ήταν 16 ετών, το 15,7% ήταν 17 ετών και το 4,3% ήταν 18 ετών. Σχετικά με τον τόπο κατοικίας 387 μαθητές (67,5%) διέμεναν σε αστική περιοχή, 85 μαθητές (14,8%) σε ημιαστική και 101 μαθητές (17,6%) σε αγροτική περιοχή (Πίνακας 1).

1. μ		μ		μ	
μ	.12-14	.15-18	12-18	387 (67.5%)	85 (14.8%) - 101 (17.4%)
n = 579	280 (48.4%)	299 (51.6%)	12-18	387 (67.5%)	85 (14.8%) - 101 (17.4%)
(14,7%)	μ	117 μ	(20,2%),	78 μ	(13,5%), B 85 μ
2.	μ	μ	μ	μ	(12-14)
			μ	(n=280)	
			78 - 13.5 %		
			85 - 14.7 %		
			117 - 20.2 %		
70 μ	(12,1%)	(	135 μ	(23,3%),	94 μ (16,2%)
3.	μ	μ	μ	μ	(15-18).
			μ	(n=299)	
			135 - 23.3 %		
			94 - 16.2 %		
			70 - 12.1 %		

Μέσοι όροι στις διαστάσεις των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής.

Οι μέσοι όροι των επτά ανασταλτικών παραγόντων στο σύνολο του δείγματος των μαθητών που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζονται στον πίνακα 4.

Στον ίδιο πίνακα φαίνονται και οι δείκτες εσωτερικής συνοχής, όπως αυτοί υπολογίστηκαν για κάθε παράγοντα του ερωτηματολογίου.

Αναλυτικότερα, ο ανασταλτικός παράγοντας που βιώνεται με τη μεγαλύτερη ένταση από τους συμμετέχοντες στην έρευνα είναι η διάσταση «εγκαταστάσεις» με μέσο όρο Μ.Ο=3.12 (Τ.Α=1.51). Αμέσως μετά έρχεται η διάσταση «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» με μέσο όρο Μ.Ο=3.01 (Τ.Α=1.66), η διάσταση «έλλειψη χρόνου» με μέσο όρο Μ.Ο=2.82 (Τ.Α=1.15), η «έλλειψη παρέας» με μέσο όρο Μ.Ο=2.64 (Τ.Α=1.52), ακολουθεί η διάσταση «έλλειψη γνώσης» με μέσο όρο Μ.Ο=2.28 (Τ.Α=1.57).

Τελευταίες τιμές σημειώθηκαν στις διαστάσεις «έλλειψη ενδιαφέροντος» και «ατομικοί-ψυχολογικοί» με μέσους όρους Μ.Ο=2.04 (Τ.Α=1.51) και Μ.Ο=2.03 (Τ.Α=1.06) αντίστοιχα.

Πίνακας 4. Ανασταλτικοί παράγοντες, θέματα, Μ.Ο, τυπικές αποκλίσεις & συν, αξιοπιστίας.

Ανασταλτικοί Παράγοντες	Θέματα	Μ.Ο	Τ.Α	Cronbach's α
Έλλειψη χρόνου	5	2.82	1.15	.57
Ατομικοί - Ψυχολογικοί	8	2.03	1.06	.80
Έλλειψη γνώσης	3	2.28	1.57	.82
Εγκαταστάσεις	4	3.12	1.51	.73
Κόστος και προβλήματα πρόσβασης	4	3.01	1.66	.76
Έλλειψη παρέας	4	2.64	1.52	.80
Έλλειψη ενδιαφέροντος	3	2.04	1.51	.74

Πρόβλεψη για πρόθεση συμμετοχής σε δραστηριότητες αθλητικής αναψυχής

Στην ανάλυση παλινδρόμησης όπου σκοπός της έρευνας ήταν να ερευνηθούν κατά πόσο οι επτά διαστάσεις των ανασταλτικών παραγόντων συνεισφέρουν στην πρόβλεψη της πρόθεσης για συμμετοχή σε δραστηριότητες αθλητικής αναψυχής, τα αποτελέσματα (Πίνακας 7) έδειξαν πως τέσσερις από τις επτά διαστάσεις προσέφεραν στατιστικά σημαντική πρόβλεψη ($R^2=.069$, $F=6.00$, $p<.001$).

Συγκεκριμένα οι «ατομικοί-ψυχολογικοί» ($\beta=-.18$, $t=-3.56$, $p<.001$), οι «εγκαταστάσεις» ($\beta=.14$, $t=2.78$, $p<.001$), «κόστος και προβλήματα πρόσβαση» ($\beta=.11$, $t=2.36$, $p<.001$) και «έλλειψη ενδιαφέροντος» ($\beta=-.09$, $t=-2.05$, $p<.05$) είχαν στατιστικά σημαντική συνεισφορά, δηλαδή όσο λιγότερο βιώνονται οι ανασταλτικοί παράγοντες τόσο εντονότερη είναι η επιθυμία και η πρόθεση για συμμετοχή των μαθητών στις δραστηριότητες αναψυχής.

Ο δείκτης πολλαπλής συνάφειας είναι ίσος με 0.26 και ο προσαρμοσμένος συντελεστής προσδιορισμού R^2 είναι ίσος με 0.57. Κατά συνέπεια το 57% της διασποράς των διαστάσεων της συμπεριφοράς μπορεί να ερμηνευθεί από την επίδραση των ανεξάρτητων μεταβλητών. Η κλίση της γραμμής παλινδρόμησης είναι σημαντικά διαφορετική του μηδενός, $F=6.00$, $p<.001$).

Πίνακας 7. Ανάλυση παλινδρόμησης για την πρόβλεψη πρόθεσης συμμετοχής σε δραστηριότητες

Μεταβλητές πρόβλεψης	B	Beta	t	p
Έλλειψη χρόνου	-.049	-.041	-.886	ns
Ατομικοί - Ψυχολογικοί	-.238	-.186	-3.56	.001
Έλλειψη γνώσης	.016	.019	.382	ns
Εγκαταστάσεις	.127	.141	2.78	.001
Κόστος και προβλήματα πρόσβασης	.097	.118	2.36	.001
Έλλειψη παρέας	-.032	-.035	-.742	ns
Έλλειψη ενδιαφέροντος	-.089	-.098	-2.05	.05

(R²=.069, F=6.00, p<.001)

Ανασταλτικοί παράγοντες και δημογραφικές μεταβλητές

Ανασταλτικοί παράγοντες και φύλο

Για την εύρεση πιθανών διαφορών στους ανασταλτικούς παράγοντες λόγω διαφορετικού φύλου του δείγματος πραγματοποιήθηκε ανάλυση διακύμανσης t-test. Τα αποτελέσματα έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ των πέντε από τους επτά ανασταλτικούς παράγοντες. Οι μαθήτριες σημείωσαν υψηλότερες τιμές σε όλους τους παράγοντες σε σχέση με τους μαθητές, επαληθεύοντας ότι το φύλο σχετίζεται με την αντίληψη των ανασταλτικών παραγόντων (Πίνακας 8).

Αναλυτικά στη διάσταση «έλλειψη χρόνου» οι μαθήτριες σημείωσαν μέσο όρο M.O=3.00 και οι μαθητές M.O=2.62 (t=-3.99, p<.001), στην «έλλειψη γνώσης» οι μαθήτριες σημείωσαν μέσο όρο M.O=2.41 και οι μαθητές M.O=2.11 (t=-2.30, p<.05), στη διάσταση «εγκαταστάσεις» οι μαθήτριες σημείωσαν μέσο όρο M.O=3.30 ενώ οι μαθητές M.O=2.89 (t=-3.26, p<.001), στην διάσταση «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» οι μαθήτριες σημείωσαν μέσο όρο M.O=3.31 και οι μαθητές M.O=2.67 (t=-4.66, p<.001) και τέλος στην διάσταση «έλλειψη παρέας» οι μαθήτριες σημείωσαν μέσο όρο M.O=2.85 και οι μαθητές M.O=2.42 (t=-3.43, p<.001).

Πίνακας 8. t-test ανασταλτικών παραγόντων και φύλο.

Ανασταλτικοί Παράγοντες	Μαθητών		Μαθητριών		p	t
	M.O	T.A	M.O	T.A		
Έλλειψη χρόνου	2.62	1.14	3.00	1.13	.001	-3.99
Ατομικοί - Ψυχολογικοί	1.96	1.06	2.09	1.06	ns	-1.45
Έλλειψη γνώσης	2.11	1.50	2.41	1.61	.05	-2.30
Εγκαταστάσεις	2.89	1.48	3.30	1.51	.001	-3.26
Κόστος και προβλ. Πρόσβασης	2.67	1.59	3.31	1.68	.001	-4.66
Έλλειψη παρέας	2.42	1.47	2.85	1.53	.001	-3.43
Έλλειψη ενδιαφέροντος	1.97	1.47	2.11	1.55	ns	-1.13

Σημείωση: p<.05, p<.001

Ανασταλτικοί παράγοντες και επίπεδο εκπαίδευσης

Στη διερεύνηση των ανασταλτικών παραγόντων και του επιπέδου εκπαίδευσης η ανάλυση διακύμανσης t-test έδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές σε όλους τους παράγοντες εκτός από την

διάσταση «έλλειψη ενδιαφέροντος», επιβεβαιώνοντας ότι τα εμπόδια προς την συμμετοχή διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης (Πίνακας 9).

Συγκεκριμένα στον παράγοντα «έλλειψη χρόνου» οι μαθητές Γυμνασίου σημείωσαν μέσο όρο $M.O=2.65$ και οι μαθητές Λυκείου $M.O=2.98$ ($t=-3.53$, $p<.001$). Στους «ατομικούς-ψυχολογικούς λόγους» οι μαθητές Γυμνασίου σημείωσαν μέσο όρο $M.O=1.90$ και οι μαθητές Λυκείου $M.O=2.15$ ($t=-2.83$, $p<.001$).

Στην «έλλειψη γνώσης» οι μαθητές Γυμνασίου σημείωσαν μέσο όρο $M.O=2.08$ και οι μαθητές Λυκείου $M.O=2.46$ ($t=-2.93$, $p<.001$). Στις «εγκαταστάσεις» οι μαθητές Γυμνασίου σημείωσαν μέσο όρο $M.O=2.78$ και οι μαθητές Λυκείου $M.O=3.43$ ($t=-5.20$, $p<.001$). Στο «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» οι μαθητές Γυμνασίου σημείωσαν μέσο όρο $M.O=2.67$ και οι μαθητές Λυκείου $M.O=3.32$ ($t=-4.72$, $p<.001$).

Στην «έλλειψη παρέας» οι μαθητές Γυμνασίου σημείωσαν μέσο όρο $M.O=2.48$ οι μαθητές Λυκείου $M.O=2.79$ ($t=-2.39$, $p<.05$).

Πίνακας 9. t-test ανασταλτικών παραγόντων και επίπεδο εκπαίδευσης.

Ανασταλτικοί Παράγοντες	Επίπεδο εκπαίδευσης		Μαθητών ηλικίας 12-14		Μαθητών ηλικίας 15-18		p	t
			M.O	T.A	M.O	T.A		
Έλλειψη χρόνου	2.65	1.13	2.98	1.15	.001	-3.53		
Ατομικοί - Ψυχολογικοί	1.90	1.02	2.15	1.08	.001	-2.83		
Έλλειψη γνώσης	2.08	1.45	2.46	1.65	.001	-2.93		
Εγκαταστάσεις	2.78	1.40	3.43	1.54	.001	-5.20		
Κόστος / προβλήματα πρόσβασης	2.67	1.50	3.32	1.75	.001	-4.72		
Έλλειψη παρέας	2.48	1.52	2.79	1.50	.05	-2.39		
Έλλειψη ενδιαφέροντος	1.95	1.45	2.12	1.57	ns	-1.34		

Σημείωση: Μαθητές ηλικίας 12-14 = Μαθητές Γυμνασίου, Μαθητές ηλικίας 15-18 = Μαθητές Λυκείου.

Περιοχής κατοικίας και ανασταλτικοί παράγοντες

Στην ανάλυση διακύμανσης ANOVA (Πίνακας 10) μεταξύ των περιοχών κατοικίας και των ανασταλτικών παραγόντων βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά σε τρεις διαστάσεις των ανασταλτικών παραγόντων σχετικά με την περιοχή κατοικίας.

Συγκεκριμένα η Post Hoc ανάλυση έδειξε ότι οι διαφορές βρέθηκαν:

1) στην «έλλειψη γνώσης» ($F=13.10$, $p<.001$) α) μεταξύ των παιδιών που κατοικούν σε αστική ($M.O=2.09$) και των παιδιών που κατοικούν σε αγροτική περιοχή ($M.O=2.97$) και β) μεταξύ ημιαστικής ($M.O=2.26$) και αγροτικής περιοχής ($M.O=2.97$).

2) στη διάσταση «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» ($F=27.92$, $p<.001$) α) μεταξύ των παιδιών από την αστική ($M.O=2.68$) και την ημιαστική περιοχή ($M.O=3.25$), β) μεταξύ αστικής ($M.O=2.68$) και αγροτικής περιοχής ($M.O=3.99$) και γ) μεταξύ ημιαστικής ($M.O=3.25$) και αγροτική περιοχή ($M.O=3.99$).

3) στη διάσταση «έλλειψη παρέας» ($F=11.27$, $p<.001$) βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές

μόνο ανάμεσα στα παιδιά που προέρχονται από τις αστικές (Μ.Ο=2.46) και τις αγροτικές περιοχές (Μ.Ο=3.24). Στις άλλες τέσσερις διαστάσεις δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές.

Πίνακας 10. Ανάλυση διακύμανσης του τόπου κατοικίας των μαθητών και ανασταλτικών παραγόντων

Περιοχή κατοικίας μαθητών						
Ανασταλτικοί Παράγοντες	Αστική (1) ΜΟ	Ημιαστική (2) ΜΟ	Αγροτική (3) ΜΟ	F	p	Σύγκριση
Έλλειψη χρόνου	2.76	2.92	2.95	1.56	ns	
Ατομικοί - Ψυχολογικοί	1.98	1.99	2.19	1.58	ns	
Έλλειψη γνώσης	2.09	2.26	2.97	13.10	.001	(1-3) (2-3)
Εγκαταστάσεις	3.00	3.30	3.33	2.72	ns	
Κόστος και προβλήματα πρόσβαση	2.68	3.25	3.99	27.92	.001	(1-2)(1-3)(2-3)
Έλλειψη παρέας	2.46	2.73	3.24	11.27	.001	(1-3)
Έλλειψη ενδιαφέροντος	1.98	2.13	2.17	.81	ns	

Σημείωση: Αστική περιοχή=1, Ημιαστική περιοχή=2 και Αγροτική περιοχή=3.

Συζήτηση - Συμπεράσματα

Στην παρούσα έρευνα μελετήθηκαν τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην πόλη της Κατερίνης προκειμένου, να συμμετέχουν σε δραστηριότητες αθλητικής αναψυχής, αλλά και η συλλογή σημαντικών στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με την χρήση του ελεύθερου χρόνου. Επίσης, έγινε συσχέτιση των δημογραφικών χαρακτηριστικών των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα με τους ανασταλτικούς παράγοντες συμμετοχής.

Τα αποτελέσματα επαληθεύουν όλες τις υποθέσεις της έρευνας και υποστηρίζουν τη δομική εγκυρότητα και αξιοπιστία του ερωτηματολογίου των Alexandris & Carroll, (1997a,b). Οι δείκτες εσωτερικής συνοχής όλων των παραγόντων παρείχαν υποστήριξη στην αξιοπιστία της κλίμακας. Με βάση τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα, υποστηρίζεται μερικώς το Ιεραρχικό μοντέλο των Grawford και συνεργατών (1991), καθώς οι ενδοπροσωπικοί ανασταλτικοί παράγοντες στους οποίους εντάσσεται η διάσταση «ατομικοί-ψυχολογικοί» και οι δομικοί ανασταλτικοί παράγοντες με τις διαστάσεις «εγκαταστάσεις», «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» παρουσιάζονται ως οι πλέον αρνητικά ισχυροί σε σχέση με τους διαπροσωπικούς, καθώς όπως φαίνεται δεν έχουν και τόσο μεγάλη επιρροή στην πρόθεση των μαθητών για συμμετοχή σε εξωσχολικές δραστηριότητες αθλητικής αναψυχής.

Ως προς τη σημαντικότητα των διαστάσεων των ανασταλτικών παραγόντων, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα προβλήματα που βιώνονται από τους μαθητές με τη μεγαλύτερη ένταση είναι οι «εγκαταστάσεις», το «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» καθώς και η «έλλειψη χρόνου».

Σχετικά με την πρόβλεψη της πρόθεσης για συμμετοχή τα αποτελέσματα της ανάλυσης παλινδρόμησης έδειξαν ότι, όσο λιγότερο επηρεάζονται οι μαθητές από προβλήματα που σχετίζονται με το σώμα τους, την ποιότητα των αθλητικών εγκαταστάσεων, τις οικονομικές δυσκολίες, την πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, την έλλειψη ενδιαφέροντος επηρεασμένοι από αρνητικές εμπειρίες και έλλειψη αυτοπεποίθησης τόσο πιο θετική είναι η προδιάθεση για συμμετοχή στις δραστηριότητες αθλητισμού αναψυχής.

Διαφορές λόγω φύλου διαπιστώθηκαν σε όλες τις διαστάσεις, εκτός από τους παράγοντες «ατομικούς-ψυχολογικούς» και «έλλειψη ενδιαφέροντος» οι οποίοι δεν παρουσίασαν καμία στατιστικά σημαντική διαφορά. Από τα αποτελέσματα φαίνεται ότι οι μαθήτριες αντιμετωπίζουν σημαντικά μεγαλύτερα εμπόδια από ότι οι μαθητές της ίδιας ηλικίας. Αποτέλεσμα το οποίο υποστηρίζεται σε έρευνες των (Kristjansdottir & Vilhjalmsson, 2001).

Στο επίπεδο εκπαίδευσης οι μαθητές Λυκείου ηλικίας 15-18 ετών σημείωσαν σε όλες τις διαστάσεις μεγαλύτερες τιμές σε σχέση με τους μαθητές Γυμνασίου ηλικίας 12-14, καταγράφοντας μεγαλύτερες ελλείψεις σχετικά με τις «εγκαταστάσεις» και το «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» που προσφέρονται για εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες στην Κατερίνη, αποτελέσματα που υποστηρίζονται από τους (Flammer & Schaffner, 2003; Mota & Esculcas, 2002), σύμφωνα με τα οποία τα εμπόδια προς τη συμμετοχή διαφοροποιούνται ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές συμμετέχουν λιγότερο σε αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής. Διαπιστώνουμε ότι οι παραπάνω διαστάσεις, ειδικότερα κάτω από την πίεση της έλλειψης χρόνου λόγω των αυξημένων σχολικών υποχρεώσεων, λειτουργούν ανασταλτικά περισσότερο στους μεγαλύτερους σε ηλικία μαθητές, γεγονός που πρέπει να προβληματίσει τους αρμόδιους φορείς .

Εξαιρέση αποτελεί η διάσταση «έλλειψη ενδιαφέροντος» η οποία δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντική διαφορά και έρχεται σε αντίθεση με αποτελέσματα ερευνών που πραγματοποιήθηκαν στις Η.Π.Α και την Κορέα (Lee, 2003; McMeeking & Purkayastha, 1995), αλλά και στην Ελλάδα από τους Αυγερινός και συνεργάτες (2002), στις οποίες οι μεγαλύτεροι σε ηλικία μαθητές εμφανίζουν μειωμένο ενδιαφέρον. Σχετικά με την περιοχή κατοικίας η ανάλυση διακύμανσης ANOVA έδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές στη διάσταση «έλλειψη γνώσης» ανάμεσα στις αγροτικές και τις αστικές περιοχές κατοικίας και ανάμεσα στις αγροτικές και τις ημιαστικές περιοχές.

Στη διάσταση «κόστος και προβλήματα πρόσβασης» οι διαφορές είναι εμφανείς και στις τρεις περιοχές κατοικίας ενώ στη διάσταση «έλλειψη παρέας» οι διαφορές εντοπίζονται μόνο ανάμεσα στις αστικές και αγροτικές περιοχές. Συγκεκριμένα βρέθηκε ότι οι μαθητές από τις αγροτικές περιοχές βιώνουν εντονότερα τους ανασταλτικούς παράγοντες συμμετοχής σε δραστηριότητες αθλητισμού αναψυχής έναντι αυτών από τις άλλες περιοχές, γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στην μεγάλη χιλιομετρική απόσταση του τόπου κατοικίας από το αστικό κέντρο και τις αθλητικές εγκαταστάσεις, την ελλιπή γνώση και πληροφόρηση που προφανώς έχουν για τα οφέλη της άσκησης και τις προσφερόμενες αθλητικές υπηρεσίες. Ενώ ότι αφορά τις φιλίες που αναπτύσσονται στις αγροτικές περιοχές συνήθως είναι διαφορετικών ενδιαφερόντων και δεν συνδυάζονται πάντοτε με κοινές αθλητικές δραστηριότητες.

Από τη συγκεκριμένη μελέτη προέκυψε ότι:

α) οι ενδοπροσωπικοί και οι δομικοί ανασταλτικοί παράγοντες συνεισφέρουν στην πρόβλεψη της πρόθεσης για συμμετοχή σε δραστηριότητες αθλητισμού αναψυχής,

β) οι μαθητές ηλικίας 12 έως 14 ετών αντιμετωπίζουν στη πλειοψηφία τους λιγότερους ανασταλτικούς παράγοντες, ως προς τη συμμετοχή σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής, σε σχέση με τους μαθητές ηλικίας 15 έως 18 ετών,

γ) τα κορίτσια ηλικίας 12 έως 18 ετών αντιμετωπίζουν στη πλειοψηφία τους περισσότερους ανασταλτικούς παράγοντες ως προς τη συμμετοχή σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής, σε σχέση με τα αγόρια της αντίστοιχης ηλικίας και

δ) οι μαθητές από τις αγροτικές περιοχές αντιμετωπίζουν στη πλειοψηφία τους μεγαλύτερα εμπόδια ως προς τη συμμετοχή, σε σχέση με τους μαθητές από τις αστικές και ημιαστικές περιοχές κατοικίας.

Τα αποτελέσματα συμφωνούν με έρευνες που έγιναν στην Ελλάδα από τους (Αυγερινός, Στάθη, Almond, & Κιουμουρτζόγλου, 2002; Γογγάκη, Χριστόδουλος, & Κάτσικας, 2004; Δαμιανίδης, Κουθούρης, Αλεξανδρής, 2007) και το εξωτερικό (Alexandris & Carroll, 1998; Flammer & Schaffner, 2003; Shaw, Kleiber & Caldwell 1995; Shaw Caldwell & Kleiber, 1996).

Βιβλιογραφία

- Alexandris, K., & Carroll, B. (1997a). An analysis of leisure constraints based on different recreational sport participation levels: Results from a study in Greece. *Leisure Sciences*, 19,1-15.
- Alexandris, K., & Carroll, B. (1997b). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: Results from a study in Greece. *Leisure Studies*, 16, 107-125.
- Alexandris K., & Carroll, B. (1998). The Relationship between Selected Demographic Variables and Recreational Sport Participation in Greece. *International Review for the Sociology of Sports*, 33(3), 291-297.
- Alexandris, K., & Carroll, B. (1999). Constraints on Recreational Sport Participation in Adults in Greece: Implications for Providing and Managing Sport Services. *Journal of Sport Management*, 13, 317 - 332.
- Alexandris, K., Tsorbatzoudis, C., & Grouios, G. (2002). Perceived Constraints on Recreational Sport Participation: Investigating their Relationship with Intrinsic Motivation, Extrinsic Motivation and Amotivation. *Journal of Leisure Research*, 34 (3), 233 - 252.
- Alexandris, K., Kouthouris, Ch., & Girgolas, G. (2007). Investigating the relationships among motivation, negotiation and intention to continuing participation: A study in recreational alpine skiing. *Journal of Leisure Research*, 39, 4.
- Αυγερινός, Α., Στάθη, Α., Almond, L., & Κιουμουρτζόγλου, Ε. (2002). Τρόπος ζωής και φυσική δραστηριότητα Ελλήνων μαθητών. *Φυσική Δραστηριότητα & Ποιότητα Ζωής*, 3, 18-30.
- Γογγάκη, Κ., Χριστόδουλος, Α., & Κάτσικας, Χ. (2004). Ελεύθερος Χρόνος και Ενασχόληση του Μαθητικού Πληθυσμού της Αττικής με Αθλητικές Δραστηριότητες. *Φυσική Αγωγή - Αθλητισμός-Υγεία*, 16-17, 63-73.
- Cordes, A.K., & Ibrahim, M.H. (2003). Applications in recreation and leisure. (3rd edition). In A.K. Cordes & M.H. Ibrahim (Eds.), *Recreation, leisure and the life course. Adolescents*. (pp. 77-94). Boston: McGraw - Hill.
- Crawford, D., Jackson, E., & Godbay, G. (1991). A hierarchical model of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 13, 309-320.
- Δαμιανίδης, Χ., Κουθούρης, Χ., & Αλεξανδρής, Κ. (2007). Παράγοντες που αναστέλλουν την συμμετοχή μαθητών και μαθητριών σε εξωσχολικές δραστηριότητες αθλητισμού αναψυχής. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και στον Αθλητισμό*, 5, 379-385.
- Dishman, R.K., Sallis, J.F., & Orenstein, D.R. (1985). The determinants of physical activity and exercise. *Public Health Reports*, 100, 158-171.
- Flammer, A., & Schaffner, B. (2003). Adolescent Leisure across European Nations. *Examining adolescent leisure time across cultures: Developmental opportunities and risks. New directions in child and adolescent development*, 99, 65-75.
- Jackson, E., & Hederson, K. (1995). Gender-based analysis of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 17, 31-51.
- Jackson, E. L., & Scott, D. (1999). Constraints to leisure. In E. Jackson & T. Burton (Eds.), *Leisure studies: Prospects for the twenty-first century* 299-317. State College, PA: Venture.
- Κουθούρης, Χ., Αλεξανδρής, Κ., & Μπουρντόλου, Μ. (2005). Στρατηγικές Διαπραγμάτευσης έναντι Ανασταλτικών Παραγόντων για Συμμετοχή στο Ποδόσφαιρο Αναψυχής. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και τον Αθλητισμό*, 3 (3), 255 - 263.
- Kristjansdottir, G., & Vilhjalmsson, R. (2001). Sociodemographic differences in patterns of sedentary and physically active behavior in older children and adolescents. *Acta Paediatrica*, 90, 429-435
- Lee, M. (2003). Korean adolescents' "examination hell" and their use of free time. In S. Verma & R. Larson (Eds.), *Examining adolescent leisure time across culture: New directions for child and adolescent development*, No. 99, 9-21.

- McMeeking, D., & Purkayastha, B. (1995). "I can't have my mom running me everywhere": adolescents, leisure, and accessibility. *Journal of Leisure Research*, 27(4), 360-378.
- Mota, J., & Esculcas, C. (2002). Leisure-Time Physical Activity Behavior: Structured and Unstructured Choices According to Sex, Age and Level of Physical Activity. *International Journal of Behavioral Medicine*, 9(2), 111-121.
- L.M.(1997). *Recreational sport management* (3rd Ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Raymore, L., Godbey, G., & Crawford, D. (1994). Self-esteem, gender and socio-economic status: Their relation to perception of constraint on leisure among adolescents. *Journal of Leisure Research*, 26, 99-118.
- Romsa, G., & Hoffman, W. (1980). An application of non-participation data in recreation research: Testing the opportunity theory. *Journal of Leisure Research*, 26, 99-118.
- Searle, M. S., & Jackson, E. L. (1985b). Recreation non-participation and barriers to participation: Considerations for management of recreation delivery systems. *Journal of Park and Recreation Administration*, 3, 23-36.
- Shaw, S.M., Kleiber, D.A., & Caldwell, L.L. (1995). Leisure and Identity Formation in Male and Female Adolescents: A Preliminary Examination. *Journal of Leisure Research*, 27(3), 245-263.
- Shaw, S.M., Caldwell, L.L., & Kleiber, D.A. (1996). Boredom, stress and social control in the daily activities of adolescents. *Journal of Leisure Research*, 28(4), 274-293.

Υπεύθυνος έκδοσης: Ελληνική Εταιρία Διοίκησης Αθλητισμού, **Υπεύθυνος Συντακτικής Επιτροπής:** Αλεξανδρής Κωνσταντίνος. **Συντάκτες:** Αυθίνος Ιωάννης, Γαργαλιάνος Δημήτρης, Κριεμάδης Αθανάσιος, Κώστας Γεώργιος, Τζέτζης Γεώργιος, Κουθούρης Χαρίλαος, Κουστέλιος Αθανάσιος, Γουλιμάρης Δημήτριος, Θεοδωράκης Νικόλαος, Τσίτσου Ροδόλα, Τσίτσικαρη Ευθυμία, Παπαδημητρίου Δήμητρα, Γλονιά Ελένη, Νάτσης Παντελής, Κιάφας Ζαχαρίας, Δράκου Αμαλία, Μπάρλας Αχιλλέας. **Τεχνική επεξεργασία και μορφοποίηση κειμένου:** Δρ Ζαφειρούδη Αγλαΐα
